

BELA NOČ OKOLI SREBRNEGA SEDLA

MIRE STEINBUCH

*Vsakdo sam stoji na srcu zemlje,
s sončnim žarkom preboden:
in je takoj večer.*

Quasimodo

Ura je približno polnoč, z Damjanom pa sva še vedno na Srebrnem sedlu, nekaj nad 2000 metrov visoko. Začenjam se zavedati mraza, ki me je ves dan postopoma grizel skozi anorak in srajco, pa sem bil tako zaposlen, da ga nisem čutil. Zato si oblečem debel volnen pulover, ki sem ga ves dan prenašal v nahrbtniku. Potem sem bil v isti pulover oblečen še dva dni doma v kuhinji, v kateri mi je včasih še srajca preveč. Dva dni sem namreč potreboval, da sem se ogrel na svojo normalno »delovno« temperaturo.

Stojiva torej na sedlu v jasni januarski noči, žvečiva sweet bar in čokolado ter vsak zase v mislih študirava sestop skozi Repov kot.

»Če bi imel gorilnik s seboj, bi v oknu bivakiral,« pravim Damjanu. Ker pa sem imel od žeje tako suha usta, kot da bi žvečil žaganje, sem se raje odločil za sestop.

ODMAKNJENA LUSKA

Pa tako lepo je kazalo zjutraj! Malo po osmi sva se nad tolmuni zapodila v grapo, ki pripelje na vrh, ki je pred Staničevim. Z njega pa jo po grebenu mahneš kar naprej, ne moreš zgrešiti, ker nimaš kam zaviti. Lezla sva nenavezana in razmeroma hitro napredovala. Zataknilo pa se je pri plezi navzdol po krušljivem pobočju. Zdelo se nama je pametneje, da se naveževa in varujeva. Damjan je porabil dobrih petnajst minut, da je v krušljivem svetu zabil klin, ki je bil bolj za moralo kot pa za kaj resnega. Še prej mu je v globino izstrelilo moj nov specialček, na katerem je bila še nalepka s ceno (v šilingih, seveda). Tudi moj klin, ki sem ga zabil na polovici raztežaja, je bil bolj kozmetične narave. Ko sva uspešno zlezla po razsuti steni navzdol, sva nadaljevala gor in dol po razgibanem grebenu in uživala v izpostavljenosti in odprtosti prostora okoli sebe.

Greben Zeleniških špic spada med klasične ture. Že poleti 1910 so Drenovci opravili celotno prečenje grebena. Prvič se ga je v zimskem času lotil **Uroš Župancič** malo pred drugo vojno. Kasnejše zimske naveze so imele enkrat slabše, drugič boljše razmere. Včasih brez bivačka ni šlo. Nekaj časa je veljalo pravilo, da se pozimi brez spalne vreče v Zeleniške ne gre.

V prečki, do katere prideva po ozkem, zavitem žlebu, se mi od stene odmakne navidez krepka luska, in to kar za kakšnih pet centimetrov. Nisem je še dovolj obremenil, da bi z njo vred odletel vzrak; izpustim le pridušen »joj«, jo porinem nazaj in v dveh skokih pristanem tam, od koder sem prišel. Zdaj si vzamem čas in temeljito ozmerjam lusko, krušljivost in klasično turo. Spustiva se malo nižje in poiščeva pamenten prehod.

Sledi zasnežena, ozka rampa. Še preden sem se je lotil, sem videl, da ne bo enostavno. Zato se spet naveževa. Na začetku mi uspe zabiti dober klin, zato pogumno zaplezam. Kmalu postane stena trebušasta in me začne odrivati ven. Najdem dober stop nad praznino in se tipaje za drobnimi oprimki pomikam naprej. Ko se rampa zoži, se usmerim v ozek, navpičen kamin. Presneto gladek je! Ko sopiham navzgor, me prešine: »Kaj pa če padem? – Pa bom!« jezno pomislim. »Tole moram tako ali tako zlesti.« Še pazljiveje preizkušam redke oprimke in stope ter počasi napredujem. Prsti zaradi mrzle skale, ki je v večni senci, postajajo otrpli. Še preden pa postanejo zares neobčutiljivi, sproščeno zadiham na grebenu, obsijanem s soncem. Vzameva si čas in se vsedeava med nizko ruševje. Pijeva topel čaj in uživava v razgledu.

ŠKRLATNI STOLPI

Stojim na enem od številnih vršičkov grebena, ki je za severozahodnim grebenom Kočne najdaljši v Kamniških Alpah. Kakih dvajset metrov pod seboj opazujem Damjana, ki išče uporabno špranjo za klin. (Na vrsti pa je še eden od zoprnih krušljivih sestopov.) Prestopa se v škrbini, nagiba se na vse strani, trka s kladivom po steni, preizkuša razpoke. Zaman. Led jih je lepo zalil.

»Nobene taprave špranje ni!« zavpije.

»Vidim, vidim!«

»Ali greš kar dol?«

»Če odletim, greva oba!«

»Kaj pa naj naredim?«

»A je zemlja zmrznjena?«

»Ja!«

»Zabij vanjo tadolgega univerzalca!«

»Tudi jaz sem pravkar pomislil na to!«

Udarci kladiva zamolko, tuje donijo.

»A veš, da še kar nekam drži!«

»Zdaj pa še gor stopi! Jaz grem!«

»Varujem!!!«.

Ko je ura dve popoldne, sva komaj na polovici. Pozabila sva se razvezati in sva napredovala

kot naveza. Tako je varneje, a mnogo počasneje. Šibko upanje, da bova do mraka prilezla na zadnji vrh, postaja vedno šibkejše, nazadnje pa se razblini med prvimi zvezdami. Vso lepoto sončnega zahoda doživim, ko sopiham gor in dol po stolpih in špičakah grebena, na katerega je tako lep pogled iz Repovega kota.

Škratnih stolpov, lepote trenutka se zavedam, opazim to lepoto, a mi nič ne pomeni. Ne doživljam je čustveno, le razumsko. Pravzaprav mi nekaj pomeni: da se bo zdaj-zdaj znočilo, da bodo s temo morda nastopile nepredvidene težave, da jih bo doma začelo skrbeti. Tolažim se z mislijo, da sem včeraj v šali omenjal bivak. Kmalu pa take misli izginejo kar same od sebe, ker imam sedaj važnejše delo. Danes vem, da je bil to najlepši sončni zahod, kar sem jih doživel v hribih. Malo obžalujem, da nisem fotografiral. Pa ne preveč, saj tak, kot je ohranjen v mojem spominu, ne more biti na nobenem diasu.

NOČNO PLEZANJE

Plezava v soju čelnih svetilk. Po navpičnem, ozkem in zasneženem kamenu, ki je v luči baterije videti prav odbijajoč, si s pomočjo kolen, komolcev, gvozdjenja in ne vem še česa izberim pot nazaj na greben. Če bo kdo rekel, da Zeleniške niso nikjer več kot dvojka, ga bom neke zime odvlekel vanje, da bo zaradi zasneženih in zgrešenih prehodov občutil dvojko četrte stopnje. Ampak ne letos...

Stojim na grebenu. Napravim nekaj korakov. Pred menoj zajaja praznina. Baterija šibko osvetli škrbino, nekakšno sedelce, najmanj dvajset metrov pod menoj. Spomnim se, da smo s Tonačem tukaj »abzajljali«. Takrat smo imeli dovolj vrvi... Počakam, da pride Damjan za menoj. Na njegov: »Kako izgleda?« mirno odvrnem: »Zdaj imava pa zajeb!« Stopi do roba. Spogledava se in enoglasno, spontano zrecitirava vsem znano, priljubljeno frazo, ki se začne z »U p...«

Iščeva prehod po levi, nato po desni. Zaman. Stena kot odrezana pada v sedelce. Predlagam, da vrževa prepognjeno vrv navzdol. Če bo dovolj dolga, se bova spustila po njej. Treba pa bo žrtvovati vsaj en klin. Prijatelj meni, da bo prekratka.

Začneva lesti nazaj po grebenu. Izkaže se, da sem na začetku raztežaja spregledal lep prehod, po katerem sva zdaj brez težav prilezla nazaj na stojišče.

Na vrsti je Damjan, da se izkaže v delikatni prečki in levo. Sprva kombinacija skale in ledu, nato navzgor v globok sneg. Ko mu sledim, se mi v snegu zanohta. Preden dosežem sedelce, se kri začne vračati v prste. Boli, da komaj zdržim pritisk v mehuru.

Nadaljujeva raztežaj za raztežajem, gor in dol.

Končno stojiva na vrhu, po katerem hrepenim že pol dneva. Prepoznam ga kot zadnjega v dolgi verigi, tistega, s katerega je enostaven sestop na Srebrno sedlo. Imava samo majhen problem. Tiste rampe, po kateri se »enostavno sprehodiš« na Srebrno sedlo, ni nikjer. Hodiva gor in dol in stegujeva vratova čez rob. Vendar ne opaziva nič primernege. Sneg je vse zgladil in zaoblil. Nočna pokrajina je videti drugačna kot je bila poleti podnevi. Godrnjam, se jezim, bentim, vendar potke ni. Končno odločijo gamsji sledovi. Če je bilo za gamse dobro, mora biti še za naju. Spustim se po ozki, neizraziti rampi. Opazim ugodno špranjo in vanjo zabijem klin, da se bo prijatelj bolje počutil, ko bo na vrsti. Prilezem v ozek kamin, naphan s snegom. Tokrat mi pride prav, ker v njem naredim udobno stopnico. Iz žleba se skozi ozko vrvzel v nekakšnem razku prestavim na zunanjo stran, ki je obrnjena na Srebrno sedlo. V bližini mora biti ogromno okno. V temi ga ne vidim, le slutim, da je blizu pred menoj. S čelado butnem ob previs, zaradi sunka z nje odleti baterija v sneg in začne drseti navzdol. Na srečo se po nekaj metrih ustavi. Morda je k temu prispeval tudi plaz kletvic, ki se je vsul nanjo. Ker ni ugasnila, sestopim do nje in jo spet nataknem na čelado. Ko snemam klin z vponke, da bi uredil varovanje za prijatelja, mi z nje padeta na tla kar dva. Po kratkem brskanju v snegu najdem enega, drugega pa čez čas pošljem... – saj veste kam.

MRZLE ZVEZDE, MRZLO PIVO

Damjan tuli, da ga zebe, kaj da mečkam. Vpijem, da rešujem svoje premoženje, naj še malo potrpi, da je že ves greben za njim; še malo, pa bo rešen. Za nameček mu z bajlo ne uspe izbiti klina, zato ga začasno odpišem. Sklenem, da se bom poleti vrnil in ga izbil.

Še pazljivo prečenje prek poševnih plat – in že sva na Srebrnem sedlu.

Začneva sestopati. Že po nekaj korakih zdrsnem. Ustavim se, ker se oklo lednega kladiva zasadi v sneg.

»Počakaj,« zakličem prijatelju, ki je malo pod menoj. »Bom nataknil dereze, da ne bom prehitro v dolini!«

Pazljivo sestopava in plezava po vrhnjem delu Repovega kota navzdol. Počutim se odlično. Kriza je minila. Zvezde so velike, sijoče in mrzle. Koliko jih je! Škoda, ker ni lune. Iščeva prehode, klepetava, kjer je lažje, in molče pazi-va na ledenih skokih.

Pri tolmunih se vsedeava. Ker je čutara s čajem že dolgo prazna, sipjeva pločevinko piva, ki je ledeno mrzlo, kot se za pir spodobi. Pojéva pomarančo in ostanke čokolade. Nadaljujeva proti Jermanci.

Preklinjava led na poti in se čudiva, koliko je že ura.